

Ưu tiên đầu tư cho khoa học công nghệ và đổi mới sáng tạo

13:28 27/11/2022

Nếu không mạnh dạn đầu tư cho khoa học công nghệ và đổi mới sáng tạo, chúng ta sẽ bị mắc kẹt trong chính cái hố năng suất thấp, giá trị gia tăng thấp và bấy thu nhập trung bình của chính chúng ta.

Phát biểu tại Lễ trao Giải thưởng Hồ Chí Minh, Giải thưởng Nhà nước về Khoa học và Công nghệ mới đây, Chủ tịch nước Nguyễn Xuân Phúc cho rằng, mặc dù chúng ta đã rất nỗ lực, và đạt được nhiều thành tựu trong việc nghiên cứu, ứng dụng khoa học và công nghệ và những giải thưởng cao quý hôm nay là một minh chứng cụ thể nhưng cũng cần thẳng thắn nhìn nhận: Năng lực khoa học công nghệ và đổi mới sáng tạo của đất nước còn hạn chế trong khi hành lang pháp lý và cơ chế chính sách còn thiếu đồng bộ, chưa thực sự tạo động lực cho phát triển và ứng dụng khoa học và công nghệ. Chúng ta cũng chưa thực sự có những chính sách tốt, cơ chế và chế độ đãi ngộ tốt, hoặc những bài toán hay, đúng tầm để kích thích sáng tạo và sự cống hiến của đông đảo các nhà khoa học.

Mức chi cho khoa học và công nghệ cả khu vực Nhà nước và tư nhân còn khá thấp so với mức bình quân của thế giới. Nếu không mạnh dạn đầu tư cho khoa học công nghệ và đổi mới sáng tạo, chúng ta sẽ bị mắc kẹt trong chính cái hố năng suất thấp, giá trị gia tăng thấp và bấy thu nhập trung bình của chính chúng ta. Do vậy, cả Nhà nước và khu vực tư nhân cần nhận thức đúng tầm quan trọng của đầu tư cho khoa học và công nghệ và ưu tiên chi cho khoa học và công nghệ một cách tương xứng hơn, hiệu quả hơn.

Ảnh minh họa.

“Để hiện thực hóa các mục tiêu, nhiệm vụ phát triển đất nước theo tinh thần Nghị quyết của Đảng, đòi hỏi các ngành, các cấp, các nhà khoa học và tất cả chúng ta phải suy nghĩ nhiều hơn, hành động nhiều hơn. Việt Nam cần phải có một bước chuyển đổi về chiến lược để thúc đẩy nghiên cứu khoa học, ứng dụng kết hợp với phát triển công nghệ trong một số ngành, lĩnh vực có thế mạnh. Phải làm tốt hơn nữa sự phối hợp giữa nhà nước và xã hội, giữa nội lực và ngoại lực trong phát triển khoa học công nghệ và đổi mới sáng tạo; xác định đây là lực lượng sản xuất trực tiếp, là động lực chính của mô hình phát triển kinh tế - xã hội, là nền tảng để phát triển nhanh và bền vững đất nước”, Chủ tịch nước nhấn mạnh.

Đồng thời, Chủ tịch nước đề nghị Chính phủ tiếp tục hoàn thiện khung pháp lý, cơ chế chính sách thúc đẩy nghiên cứu khoa học, ứng dụng công nghệ, đổi mới sáng tạo, đặc biệt trong khu vực doanh nghiệp. Đề xuất các cơ quan có thẩm quyền trong việc tăng tỷ lệ chi ngân sách nhà nước trong tổng chi Ngân sách hàng năm cho lĩnh vực khoa học và công nghệ; có chính sách khuyến khích đủ mạnh để khu vực tư nhân tăng chi tiêu cho nghiên cứu và phát triển.

Tiếp tục cải cách quy định và thủ tục, cơ chế, chính sách hỗ trợ (như đất đai, vốn ưu đãi, cơ sở vật chất) nhằm thu hút các tổ chức, cá nhân trong và ngoài nước đầu tư thành lập các tổ chức nghiên cứu, các đơn vị học thuật, khuyến khích chuyển giao công nghệ... Phát huy mạnh mẽ vai trò của các trường đại học, viện nghiên cứu trong việc tăng cường nền tảng vốn con người cho nghiên cứu khoa học, đổi mới sáng tạo.

Có chế độ đãi ngộ thỏa đáng đối với đội ngũ trí thức, nhà khoa học, nhất là các nhà khoa học đạt các giải thưởng danh giá trong nước và quốc tế; có chính sách hấp dẫn và cạnh tranh nhằm thu hút các nhà khoa học quốc tế có uy tín đến làm việc và sinh sống ở Việt Nam, tạo sự giao thoa và lan tỏa tri thức khoa học trong nước và thế giới. Tập trung phát triển sản phẩm quốc gia dựa vào nghiên cứu ứng dụng công nghệ cao.

Chúng ta đã đặt mục tiêu đến năm 2030, Việt Nam là quốc gia có công nghiệp hiện đại, thuộc nhóm 15 quốc gia xuất khẩu lớn nhất thế giới. Trong đó, tỷ trọng giá trị công nghiệp chiếm trên 40% GDP, giá trị sản phẩm công nghiệp công nghệ cao trong các ngành chế biến, chế tạo đạt tối thiểu 45%.

Chủ tịch nước cho rằng, các Giải thưởng Hồ Chí Minh, Giải thưởng Nhà nước về khoa học và công nghệ cần là một hoạt động trong chuỗi các nỗ lực thúc đẩy sự phát triển của hệ sinh thái đổi mới sáng tạo quốc gia, phát triển nền công nghiệp hiện đại của nước nhà.

Đằng sau các giải thưởng phải là hoạt động liên kết dẫn dắt đổi mới sáng tạo giữa các nhà khoa học, Nhà nước và cộng đồng doanh nghiệp. “Hoạt động trao giải thưởng cần là sự kiện truyền cảm hứng cho đội ngũ nhân lực khoa học và công nghệ trình độ cao, khuyến khích cả xã hội gia tăng đầu tư cho hoạt động đổi mới sáng tạo. Cùng với các giải thưởng cao quý này, chúng ta sẽ có được đội ngũ nhà khoa học đầu ngành, từng bước nâng cao tiêu chuẩn nhà khoa học đầu ngành tiệm cận với tiêu chuẩn ở các nước phát triển”, Chủ tịch nước nhấn mạnh.

Chủ tịch nước đề nghị xem xét, nâng tầm uy tín của Giải thưởng Hồ Chí Minh hơn nữa để vươn ra khu vực và thế giới. Mở rộng phạm vi giải thưởng trao cho các nhà khoa học quốc tế có những đóng góp bằng các nghiên cứu giá trị về Việt Nam trong tất cả các lĩnh vực. Đồng thời mong muốn Việt Nam ngày càng có nhiều nhà khoa học hơn nữa đạt các giải thưởng quốc tế có uy tín, vinh danh nền khoa học nước nhà, góp phần làm rạng danh trí tuệ Việt Nam, đóng góp vào kho tàng tri thức, khoa học, công nghệ của nhân loại.

Minh Anh